

[Per Federspiel.]

Statsministeren gav ikke mindre end tre gange i sin tale udtryk for en vis optimisme med hensyn til varigheden af denne deling. Jeg tror ikke, denne optimisme er velbegrunderet. Den franske præsident har jo ikke lagt skjul på, at han på to meget afgørende områder forfølger en anden politik end den, der hidtil har dannet grundlaget for de øvrige europæiske landes samlingsbestrebelse. På den ene side afviser præsident de Gaulle Englands medlemskab af Det europæiske økonomiske Fællesskab for tiden med den motivering, at de britiske interesser er udadvendte, baseret på en stor udenrigshandel, verdenshandel, og på de mange oversøiske tilknytninger, medens det bestående europæiske fællesskab efter hans opfattelse bør være indadvendt og selvforsynende, kort sagt være sig selv nok. På den anden side afviser den franske præsident et atomforsvar inden for NATO baseret på et britisk-amerikansk samarbejde. Hans motivering herfor er, at Europa efter hans opfattelse ikke kan risikere på længere sigt alene at være afhængigt af alliancen med Amerika og den amerikanske kontrol med afskrækkelsesvåbenet. Disse synspunkter er ikke forenelige med den europæiske enheds politik, som den hidtil har tegnet sig.

Den højttærede statsminister har ret i, at der i de forløbne år siden krigens afslutning er gjort uhyre fremskridt henimod Europas samling. Hidtil har Det europæiske økonomiske Fællesskab vist sig inden for det begrænsede, men dog meget væsentlige område på det europæiske kontinent at være langt den mest konstruktive form, langt det mest konstruktive fremskridt, der er gjort henimod den økonomiske og politiske samling i Europa. Først tiden vil vise, om den uenighed, der efter afbrydelsen af forhandlingerne i Bruxelles er konstateret inden for de seks lande, vil medføre en svækkelse af fællesskabet eller en opbremsning i dets udvikling. De interesser, der binder de seks lande sammen, er dog efter min opfattelse så væsentlige, at der vel ikke er nogen grund til at tro på en varig opbremsning i fællesskabets fremskridt og udvikling.

Statsministeren nævnte, at også politiske motiver har spillet ind ved den franske stillingtagen. Det må dog vist siges at

være en meget beskeden udtryksform — det, der på engelsk kaldes „understatement“. I sin pressekonference den 14. januar i år gjorde den franske præsident det umiskendelig klart, at han tilsigtede en ny udenrigspolitik baseret på fransk bevægelighed i forhandlinger udadtil og fransk forsvarsmæssig uafhængighed. Hvad den franske præsidents videre mål har været, har jo været genstand for megen omtale, men kan i hvert fald ikke med sikkerhed være genstand for andet end gisninger.

En ting må stå fast ud fra et europæisk synspunkt: at Europa som den enhed, det nu engang er i efterkrigstiden, og som det for så vidt også erkendes at være af præsident de Gaulle, der ved adskillige lejligheder har givet udtryk for sin opfattelse af det, han kalder den europæiske personlighed, at dette Europa lige så lidt kan undvære Frankrig, som det kan undvære Storbritannien. Derfor er de øvrige lande inden for fællesskabet stillet over for et politisk dilemma af ganske samme art som de lande uden for fællesskabet, der enten har søgt optagelse eller association, et dilemma, der direkte berører deres forhold til Frankrig og deres forhold til det videre arbejde inden for fællesskabet.

Men der er imidlertid den meget afgørende forskel, at den økonomiske udvikling inden for de seks landes fællesskab ikke behøver at berøres af de nye signaler i fransk udenrigspolitik, mens virkningerne af skismaet bliver mere og mere følelige for de andre lande, efterhånden som fællesskabet konsolideres og toldbarriererne, tolddifferentieringen, vokser. Det må i denne forbindelse huskes, at medens Romtraktaten giver hver enkelt medlemsstat ret til at modsætte sig optagelse af medlemmer — og det er denne ret, den franske præsident har benyttet sig af — så er de økonomiske og øvrige dispositioner underkastet flertalsbeslutninger, hvilket vil sige, at Frankrig alene ikke kan modsætte sig de beslutninger, som de øvrige lande bliver enige om; der skal mindst ét land til foruden Frankrig for at forkaste et forslag i rådet.

Et af de mest bemærkelsesværdige træk i de sidste ugers europæiske debat og et af de forhold, der kan vække visse forhåbninger om, at bruddet ikke går dybere,